مرۆڤایەتی لەبەردەم جەنگی کۆرۆنا ... ئەحمەد کامەران

بە درێژایی درووست بوونی ئەم گەردوونەوە کە هاوکات لەگەڵیشیدا مرۆڤ تێدا باڵا دەست بووە لەم گەردوونە زەبەلاحە , کەچی بەردەوام جەنگ و ئاڵۆزی و خوێن ڕشتن و مردنیشی تێدا ڕووی داوە لەنێوان مرۆڤەکاندا بە ڕێگای چەندین ئامراز و چەکی جیاوازەوە, کە ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ناژیری بەشێکی زۆری مرۆڤایەتی چوونکە زۆربەی مرۆڤەکان بەردەوام دەماری تووڕەبوون و شەڕانگێزیەکەی بەکاردەهێنێت , نەك دەمار ئاشتیخوازەکەی کە خۆی لەبنەڕەتدا ئەو دەمارە هی مرۆڤی ڕاستەقینەیە.

ئەگەر چی ئێستا لە سەدەی بیست و یەکداین کە سەدەیەکی زۆر نامۆیە بەلامەوە چوونکە مرۆڤی زۆر نائاسایی بوونیان هەیە کە بەردەوام وەکو دڕندە پەلاماری بەرامبەری خۆیان دەدەن بەبێ ئەوەی هیچ تاوانێکیان کردبێت , کە لەڕێگای هەڵگیرسانی چەندین جەنگی جۆراو جۆرەوە کە تەنیا ئامانجیان لەناوبردنی بەشێکی زۆری مرۆڤایەتیە بەتایبەتیش چینی (هەژار و کرێکاران) .

بەڵام جەنگی ئەم جارە جیاوازە کە دەستی ناوەتە بینەقاقای مرۆڤایەتی کە ئەویش ڤایرۆسێکی خۆرایە بەناوی (کۆرۆنا) هەڵبەتە ئەم ڤایرۆسە لەکۆتایی ساڵی 2019 لە وڵاتی (صین) زەنگێکی ئاگەدارکردنەوە لێدرا سەبارەت بەبوونی ئەم ڤایرۆسە بەڵام گرنگیەکی ئەوتۆی پێ نەدرا وە بەڤایرۆسێکی ئاسایی دایان نا, بەڵام بۆ دواجار ئەم ڤایرۆسە توڕەیی خۆی نیشان داو لە 15 کانونی دووەمی ساڵی 2020 دەستێکی فراوانی خۆی وەشاند لە خەڵکی صین , هەر بەمە نەوەستا ڤایرۆسەکە بڵاوەی پێکرا بۆ وڵاتانی دەورووبەری خۆی کە ئەمەش ئیتر مەترسیەکە زیاتر بوو لەگەڵ ئەوەشدا بەچەندین مرۆڤی کووشت وە جگە لەوانەی دیکە کە لە ئێستادا هەڵگری ڤایرۆسەکەن, کە ئەمەش زۆر لە جەنگی چەکداری مەترسیدارترە بۆ ژیانی مرۆڤایەتی بەهۆی ئەوەی نازانرێت کە لە چ کاتێك بینەقاقات دەگرێت و کۆتایی بەژیانت دەهێنێت.

هەڵبەتە ئەم ڤایرۆسە ترسی لەناو هاوڵاتیانی هەرێمی کوردستانیش درووست کرد بەتایبەتیش لە کاتێکدا کە دەنگۆی بڵاوکردنەوەی ڤایرۆسی کۆرۆنا لە ئێران بڵاوکرایەوە کە هاوکاتیش بە دراوسێی نزیکی هەرێمی کوردستان دادەنرێت لە ڕووی بازرگانی و گەشتیاریەوە,بەڵام

خۆشبەختانە هەتاوەکو ئێستا هیچ حالەتێکی مەترسیدار ڕووبەڕووی خەلکی کوردستان نەبۆتەوە, بەڵام بەداخەوە کە بەشێك لە هاوڵاتیانی قازانج ویست ئەم هەلەیان بۆ خۆیان قۆستەوە بە بەرزکردنەوەی نرخی یەك دەمامك بۆ زیاتر لە20 هەزار دینار کە هەرچەندە بە دانانی ئەو دەمامکانەیش هیچ سوودێکی ئەوتۆ نیە بۆ خۆپاراستن لەم ڤایرۆسە , چوونکە ڤایرۆسەکە نادیارە نازانرێت لە چ کاتێك وە بە چ جۆرە ڕێگایەك خۆی دەخاتە نێو جەستەمانەوە , بەڵام ئەوەی کە جیاواز بێت بۆ خەلکی هەرێمی کوردستان ئەوەیە لەپاڵ بوونی ئەم ڤایرۆسە کووشندەیە بۆ جەستە کەچی لەلایەکی دیکەوە تووشی ڤایرۆسی دەروونی بۆتەوە کەوەکو, (ڤایرۆسی نەوت و غاز و بەنزین و کارەبا و مووچە و …هتد) ئیتر ئەم ڤایرۆسەیشی هاتە سەری بۆ خەلکی هەرێمی کوردستان, بەڵام دڵنیام هیچ کاریگەریەکی مەترسیداری نابێت بۆ سەر ژیانی خەڵکی هەرێمی کوردستان , چوونکە کورد لە پێشتردا بە چەندین ڤایرۆسی مەترسیدارتری ڕووبەڕوو بۆتەوە کە توانیویەتی زۆر بە ئازایانە لەگەڵیان دا بجەنگێت.

هەرچەندە نازانرێت سەرهەڵدانی ئەم ڤایرۆسە سرووشتیە یان دەستکردیە , چوونکە ئەمڕۆ لە سەدەیەك داین مڕۆڤەکان دەتوانن شتی زۆر نامۆ و مەترسیدار درووست بکەن , کە وای لێ دێت ئیتر ڕووداوەکان لە سرووشتی بوونەوە دەربچێت و بکەوێتە ژێر دەستی مڕۆڤە نامۆکان, خۆی لە سەرەتادا وا باس دەکرا کە هۆکارەکەی بۆ خەڵکی چین دەگەڕێتەوە کە خۆی هەرلەوێوە سەرچاوەی درووست بوونی ئەم ڤایرۆسە بوو, بەهۆی ئەوەی وڵاتێکی وەکو صین کە لە ئاستێکی پێشکەوتووی پیشەسازی و تەکنۆلۆجیا …هتد داین کەچی خەڵکەکەی ئاستی ڕۆشنبیریان زۆر لاوازە لە ڕووی خواردنەوە کە دەست دەبەن بۆ چەندین خواردنی قێزەون کە خودی خۆم ناوێرم سەیری بکەی کەچی لەلایەکەوە گەلێك وەکو صین بەلەزەتەوە دەی خۆن بۆ نمونە خواردنی شەم شەمە کوێرە یان بۆق لەگەڵ چەندین شتی تری قێزەون کە بەشێك زۆری پزیشکانی صین هۆکارەکەیان گەڕاندەوە بۆ خواردنی ئەم جۆرە شتە قێزەونانە .

ئەگەر چی لە ئێستادا ئەم ڤایرۆسە لە وڵاتانی ئیسلامی بڵاوەبۆتەوە, لەگەڵیشیدا پیاوانی ئاینی لە ڕێگای میمبەرەکانی مزگەوتە پەیامێکی تۆقێنەر دەدەنە بەر گوێی موسڵمانان کە گوایە ئەم ڤایرۆسە لە لەلاین خوداوە بۆ گەلەکەی نێردراوە بۆ ئەوەی خەڵکەکە بە ئاگا بێتەوە لە کارە خراپەکانی لەسەر ئەم گۆی زەویەدا,کە ئیتر ئەمەش لە ڕووە ئاینیەکەیەوە بەم جۆرە ئایدیایە خوێندنەوەی بۆ دەکرێت.

له هه‌مان كاتیشدا ئاراسته‌یه‌كی سیاسی هه‌یه كه گوایه دووباره ئه‌مریكا ئه‌و وڵاته زلهێزه‌ی جیهان كه به‌هه‌موو جۆره هێزێكی ئابووری و سه‌ربازی و ته‌كنه‌لۆجیه‌وه خۆی سه‌پاندوه به‌سه‌ر ته‌واوی جیهاندا, كه‌چی ئه‌م جاره هه‌ڵستاوه به بڵاوكردنه‌وه‌ی ئه‌م ڤایرۆسه له جیهاندا و به‌تایبه‌تیش له صین بۆ ئه‌وه‌ی ئابووری صین تووشی ئیفلیج بوون بێت, به‌ڵام من پێم وانیه ئه‌مه شتێكی ڕاست بێت چوونكه له ده‌رئه‌نجامدا ئه‌مریكا خۆیش ده‌كه‌وێته نێو ئه‌و ته‌ڵه‌یه‌وه كه بۆ جیهانی داناوه بۆیه ده‌توانم بڵێم ئه‌گه‌رێكی لاوازه…

به‌هه‌ر حال گرنگ نیه به‌لامه‌وه كه له‌ڕێگای سرووشتیه‌وه بڵاوبێته‌وه ئه‌م ڤایرۆسه یاخود له ڕێگای ده‌ستكردی سیاسیه‌وه, چوونكه هه‌ر له كۆتایی دا ئه‌م ڤایرۆسه‌ش بوونی نامێنێت كه ئێستا جیهان به‌ده‌ستیه‌وه ده‌ناڵێنێت وه ده‌بێته مێژوویه‌ك بۆ مڕۆڤایه‌تی, چوونكه له‌پاش ئه‌م ڤایرۆسه ده‌بێت خۆمان بۆ چوندین ڤایرۆس و جه‌نگی ئاڵۆزترو مه‌ترسیدارتر ئاماده‌بكه‌ین كه ڕووبه‌ڕووی ژیانی مڕۆڤایه‌تی ده‌بێته‌وه.

ئایا ده‌بێت كه‌ی ئه‌و ڕۆژه بێت مڕۆڤه‌كان به‌شێوه‌یه‌كی ئارام ژیانیان به‌ڕێ بكه‌ن؟